

SUMATRA

Kapitein Van Duyl's laatste reis

NA ZEEMANSCARRIÈRE VAN 37 JAAR.

De gezagvoerder van de „Dempo” met pensioen.

Vanmorgen kwam de „Dempo” in Belawan aan, onderweg naar Nederland.

De gezagvoerder van dit schip, de heer Van Duyl, maakt zijn laatste reis op deze route; hij wordt bij terugkomst in Nederland, na een zeemans-carrière van zeven en dertig jaren, gepensionneerd.

In verband hiermede heeft het „Nieuws” te Batavia gepoogd, hem aan het praten te krijgen. Het blad schrijft:

Toen wij vanmorgen in zijn kamer tegenover hem zaten in Hotel des Indes, hadden wij voor de zoveelste maal de hoop dat wij nu eens een wild zeemansverhaal zouden horen van stormen en tempesten, van schipbreuken en kannibalen, maar voor den zooveelsten keer was dat helemaal mis.

Telkens als wij bij een zilveren zeemans-jubileum, bij een vertrek uit den dienst of eenig ander gedenkwaardig feit, tegenover een Hollandschen gezagvoerder zitten, kijkt hij ons precies aan zoals kapitein Van Duyl dat vanmorgen deed, zoo met iets van „t Is allemaal zoo heel erg gewoon” in zijn oogen.

En de eerste woorden van dezen scheiden-den gezagvoerder waren: „Maak als-t-u-blijft niet te veel drukte!”

Nu, dat is allemaal goed en wel, maar als de gezagvoerder van de „Dempo” weggaat, die, elfmaal een heele „Dempo” vol menschen mee naar Indië bracht en op het punt staat een even groote lading weer naar Holland te varen, dan kun je dat maar niet zoo onge-merkt laten passeeren en zoo stemde gezagvoerder Van Duyl dan tenslotte toe om onze vragen te beantwoorden.

Het is nu dan zeven-en-dertig jaar geleden dat een zeer jeugdige Van Duyl, na een opleiding aan de Amsterdamsche Zeevaartschool, het zeegat uitvoer.

Hij kwam toen in de wilde vaart en voer drie jaar lang kras en kras over alle werel-deeën als leerling, en nog steeds als leerling kwam hij in April 1903 bij den Rotterdam-schen Lloyd. In November van dat jaar werd hij vierde officier en zoo ging het van zee tot zee en van schip tot schip. Australië-lijn, Pacific-lijn, naar Oost en West ging het en toch: eigenlijk altijd hetzelfde.

Hoe geïnteresseerd wij ook vroegen, er waren geen schipbreuken en geen branden, en zoo kwam in 1920 de dag dat er een gezagvoerder Van Duyl op de brug stond.

„Zoo'n kleine vijftig reizen als gezagvoerder, en tien daarvan op de „Dempo” en nu de laatste helft van de elfde!”

Mutaties bij den Rott. Lloyd.

Het „Nieuws” meldt ook nog, dat kapitein van Duyl als gezagvoerder van de „Dempo” wordt opgevolgd door den heer P. Slof, thans gezagvoerder van de „Sibajak”. De heer G. A. Schoeulzen van de „Indrapoera” wordt gezagvoerder van de „Sibajak”, terwijl de heer J. J. R. Rijk het commando krijgt over de „Indrapoera”.

Rubberlicentie.

INPERKING VAN GELDIGHEDSDUUR.

Uit vrees voor achterstand.

Aneta seinde ons Zaterdag reeds, dat Ir. C. C. Ament ter vergadering van het Z.W. Sumatra Syndicaat te Palembang de belangrijke mededeeling deed, dat overwogen wordt, dat de ondernemingslicenties voor het eerste halfjaar, waarop geen rubber is uitgevoerd, medio 1937 vervallen te verklaren.

Thans seint Aneta uit Den Haag, dat deze maatregel reeds eerder werd overwogen. Hij stuitte af op ernstige bezwaren bij de planters. Het „Alg. Hbld.” meldt, dat ook thans de landbouw-organisaties zich ernstig verzetten.

Nadere informatie.

Bij navraag te bevoegde plaats te Batavia ontving Aneta nog de volgende informaties. De productie van ondernemings- en bevolkingsrubber in Nederlandsch-Indië is de laatste maanden voldoende geweest om toe te laten het uitvoerquotum te halen.

De ondernemingen produceerden in Januari en Februari meer dan hun uitvoer-quotum. Desniettemin bleef de uitvoer van ondernemingsrubber in deze beide maanden rond 10.000 ton bij het uitvoerquotum ten achter, terwijl de bevolking 6.700 ton te weinig exporteerde.

Naar aanleiding hiervan, en van den veront-rustenden indruk, die deze achterstand op de wereldmarkt maakte, kan worden medege-deeld, dat een regeling tot inperking van den geldigheidsduur van ondernemings- en bevolkings-rubberlicenties in voorbereiding is.

POLITIERECHTERZAAKJES

Politieaan beledigd en stopsteekken genegeerd.

Dinsdagmorgen a.s. om half negen worden voor de Politierichter alhier een tweetal strafzaken behandeld.

Ten eerste zal ter verantwoording worden geroepen H. V. R. oud 19 jaar, leerling-mon-teur te Brastagi, die in November van het vorig jaar in den Chineeschen kamp alhier een politieaan beledigde, door hem toe te voegen, „Politie tidak tahoe atoran, politie bangsat kalau berani pakeian vrijman saja tikam.”

De tweede beklagde is C.F.W.W. auto-reparateur te Brastagi, die in October van het vorig jaar op den Soekamoelia alhier rijdend op een motorrijtuig een stopsteekken van de politie negeerde.

TERUG VAN GOENOENG LOESER MET RIJKDOM BELADEN

Dr. Van Steenis vertelt van zijn expeditie.

Door voortdurende en sterke stormen scheef gegroeid....

Vele ontdekkingen werden gedaan, die nog uitgewerkt moeten worden.

HOE HET LANG GEZOCHTE BERGMEER WERD GEVONDEN....

„Als men verre reizen doet, kan men veel verhalen”, heet 't, doch dit wil geenszins zeggen dat men van een in afstand betrekkelijk korte reis, niet veel te vertellen zou hebben!

Dr. C. G. G. J. van Steenis, plantkundige aan het herbarium en museum voor systematische botanie, de leider van de Loeser-expeditie, die gisteren van een reis van twee maanden is teruggekeerd, zou heel wat te vertellen hebben, wanneer hij al zijn bevindingen en vondsten reeds had gesorteerd, verwerkt en uitgewerkt. Dat bleek ons hedenmorgen duidelijk uit het korte onderhoud dat wij met Dr. Van Steenis hadden en waarin hij in vogelvucht van zijn reis en onderzoekingen in Atjeh vertelde.

Dr. Van Steenis is reeds gedurende acht jaar bezig met de studie naar de herkomst van de Nederlandsch Indiësch bergflora, naar de herkomst dus van die gewassen die groeien en bloeien in de koude, boven een gordel van ongeveer 2500 meter en die men, althans wat de tropische temperatuur betreft, hier niet zou verwachten.

Deze onderzoekingen werden oorspronkelijk verricht en financieel mogelijk gemaakt door de zgn. Treub-Maatschappij, officieel geheeten „Maatschappij ter bevordering van het natuurkundig onderzoek in de Nederlandsche koloniën”, welk lichaam samenwerkte met het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap.

De tocht, waarvan Dr. Van Steenis zoo juist terugkeerde, geschiedde natuurlijk in opdracht van het Gouvernement, in welke dienst Dr. Van Steenis is, die ons vertelde, dat men eigenlijk nog voor een raadsel staat hoe het mogelijk is, dat op de bergtoppen een vegetatie is, die in vele opzichten meermalen overeenkomt met die van den Himalaya, terwijl het zeker is dat noch winden of vogels of andere dieren voor overbrenging hebben kunnen zorgen.

Waarschijnlijker is echter dat ettelijke miljoenen jaren her er direct contact was tusschen de Atjehsche bergen en die van den Himalaya, hetgeen op andere wijze dan door botanisch onderzoek alleen vastgelegd zal moeten worden, aan welken arbeid, zooals in wetenschappelijke kringen bekend is, Professor Umbgrove te Delft zich heeft gewijd, waardoor dus de samenwerking van dezen met Dr. Van Steenis alleszins voor de hand ligt.

De voorbereidingen voor de expeditie.

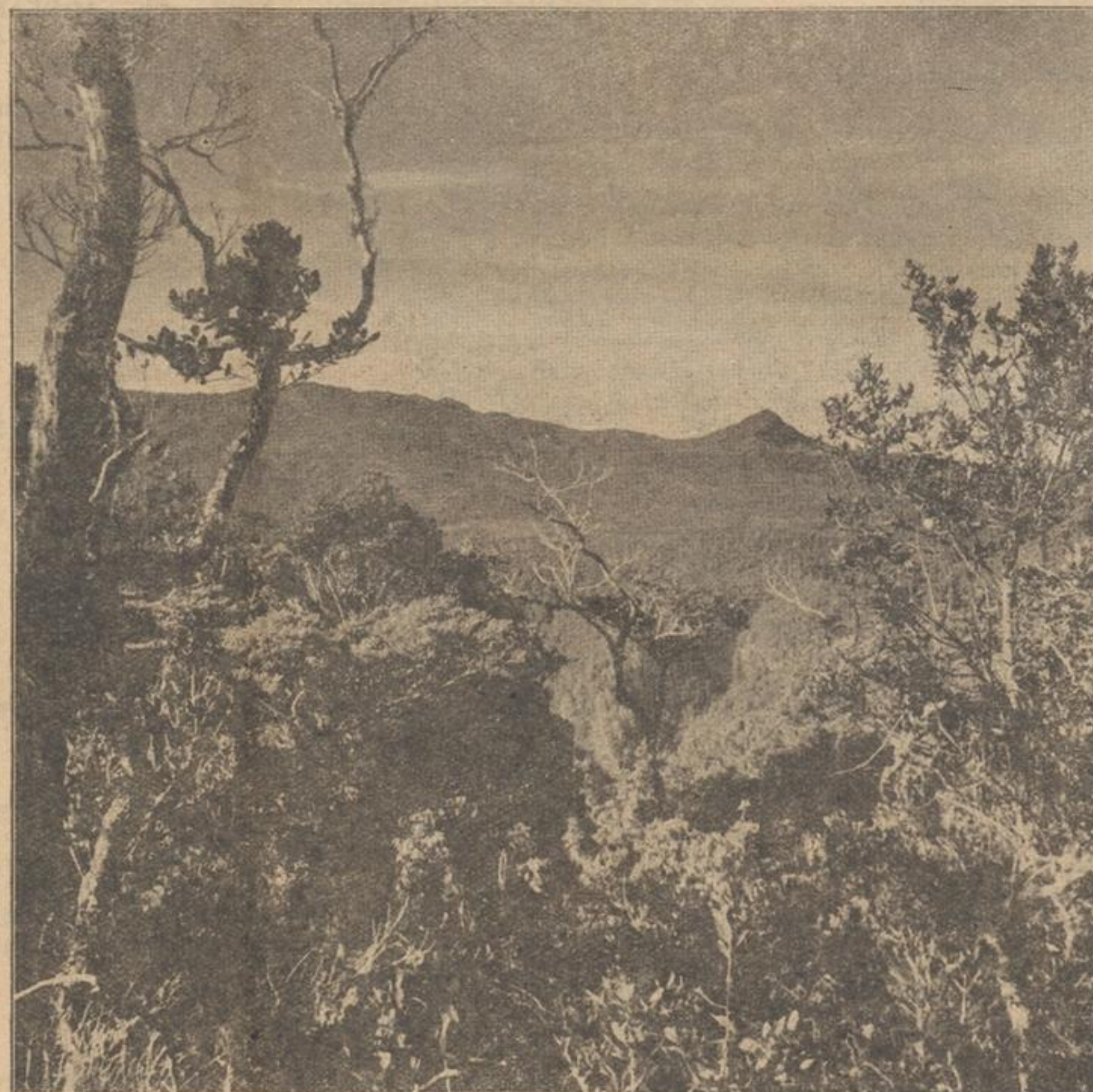
Wij vroegen Dr. Van Steenis of hij de eerste Europeaan was geweest, die den Goenoeng Loeser had beklommen, met welke vraag wij eigenlijk het zwaartepunt der expeditie op de verkeerde plaats legden, want hiering het niet om een sportieve prestatie doch uitsluitend om botanisch onderzoek, waarvoor..... wel menige sportieve prestatie van de beste soort noodzakelijk, doch geen doel is.

Het antwoord was ontkennend. „In October is luitenant Scheepens ter oriëntatie den Goenoeng Loeser op geweest”, zeide Dr. Van Steenis, „en dat is een buitengewone „rimboe-prestatie” geweest! De oriëntatie geschiedde om het de wetenschappelijke expeditie gemakkelijk te maken, die einde Januari zich op weg maakte naar den Goenoeng Loeser of „Losir” of „Loser” (een vasten naam heeft de berg eigenlijk nog niet).

Behalve uit Dr. Steenis bestond de expeditie uit de heeren A. O. Clements van den Topografischen Dienst te Batavia, A. Hoogerwerf, taxidermist van het Zoologisch museum en laboratorium te Buitenzorg en luitenant Cox. Negentig koelies en dragers zorgden voor het vervoer van materialen, tenten, proviand en alle zaken, die bij een expeditie als deze onmisbaar zijn.

Het is in vele opzichten niet altijd even gemakkelijk geweest daar te komen, waar men wezen wilde, ofschoon de verkenning door luitenant Scheepens veel gemak heeft bezorgd en..... de voorspellingen van het Meteorologisch Instituut te Batavia over den regenval precies zijn uitgekomen. Men had namelijk medegedeeld dat na eind Januari een periode van droogte zou komen, hetgeen ook het geval is geweest, en dat in het begin van deze maand de buien weer zouden loskomen, hetgeen ook is uitgekomen!

Men vorderde kalm en zeker en na zes dagen was de Goenoeng Loeser bestegen, waarbij men de ruggen en kammen van de uitloepers volgde, de oude rinoceros-paden, waar ettelijke branden den plantengroei een geheel anderen aanblik hebben gegeven, branden door de bevolking aangestoken om het wild op te drijven in de vallen, die op de wildpaden worden opgesteld, welke paden eigenlijk den eenigen „weg” vormen tot op die hoogte, waar geen bevolking meer leeft en waar men op eigen kracht, kennis en behendigheid is aangewezen om verder te komen.

Op den derden dag van de beklimming van den Goenoeng Loeser kwam men bij bovenstaand panorama. Op den middengrond, iets ter rechterzijde is een kloof, waarin zich met donderend geweld een honderd meter hoogewater valt, die ter eere van het Prinselijk huwelijk „De Trouwvallen” werd genoemd.

„Al die branden zullen U wel aan het hart zijn gegaan?” vroegen wij Dr. Van Steenis. „Er is daardoor zeker veel kostbaar materiaal in den loop der jaren verloren gegaan!”

Maar ofschoon soms wel uitgestrektheden van vijftien tot twintig kilometer en meer door het vuur zijn vernield en daarmee, zooals van zelf spreekt, heel wat meer in vlammen en rook is opgegaan, dat den botanicus belang moet inboezemen, was Dr. Van Steenis van meening dat er nog zooveel was overgebleven in zulke geweldige uitgestrektheden, dat deze branden van geen noemenswaardigen invloed zijn geweest.

In zes dagen dus kwam men boven en..... in drie weer beneden..... Doch wanneer men denkt dat dalen sneller gaat dan klimmen, heeft men het aan het verkeerde eind. Het verschil lag daarin dat een der dragers een snelleren weg wist, maar omdat men hem aanvankelijk niet geloofde, van zijn voorlichting had afgezien.

De heer Clements heeft de afdaling terug naar Blang Kedjeren niet meegemaakt, doch heeft met een deel der koelies

den weg naar de Westkust gevonden.

hetgeen voor hem nog nimmer een Europeaan was gelukt, daar men tot nog toe steeds had getracht van de Westkust af den Goenoeng Loeser te bestijgen, waarbij men telkenmale voor immense rotswanden kwam te staan, die niet „te nemen” waren.

Het spreekt ook al weer van zelf dat de topografische dienst door deze expeditie veel nieuws heeft vernomen en dat een en ander ten spoedigste in kaart zal worden gebracht.

De heer Clements heeft voor zijn tocht acht dagen noodig gehad, hetgeen een bewijs moge zijn voor de moeilijkheden die hij te overwinnen heeft gehad!

Nadat Dr. Van Steenis voldoende gegevens en materiaal had verzameld werd dus de reis naar Blang Kedjeren weer aanvaard, op dezelfde wijze als men den weg naar den top had gemaakt. Voorop de man die den weg kende, daarna de tientallen dragers, gevolgd door den mandor, die de bevelen van Dr. Van Steenis in ontvangst nam en doorgaf en ten slotte Dr. Van Steenis zelf, begeleid door twee Inlanders.

Achteraan.

„Ik ga zelf steeds achteraan” aldus Dr. Van Steenis. „Dan houd ik de troep niet op, die steeds aangehesloten verder moet loopen en heb de gelegenheid geconcentreerd te arbeiden”.

Deze arbeid typeert sterk het verschil tusschen den botanicus, die een dergelijke expeditie onderneemt en, laten wij zeggen den man, wien het om de sportieve prestatie is te doen.

Steeds zoekende.

De plantkundige immers is steeds zoekende. Op elken meter kan hij iets ontmoeten dat nieuw is, nieuw voor hem en nieuw voor de geheele wereld. Elk oogenblik van den dag kan hem iets zeer belangwekkends op zijn schreden tegenkomen en steeds moet hij met ingespannen aandacht zijn voor de hem omringende natuur.

En... wanneer de dagtaak voor den sportsman ten einde zou zijn, komt het andere werk voor den botanicus. Allen staan om vijf uur des ochtends op, allen loopen door tot uiterlijk half twee of twee uur en na het opzetten der tenten breekt de rusttijd aan.

Echter niet voor den man, die zijn trommels vol schatten heeft vergaard. Want als ook hij zich overgaf aan de rust, die hem ten minste evenzeer toekomt als ieder ander zou hij aan zijn arbeid groote schade toebrengen.

hem wellicht zelfs te loor doen gaan.

Aan het einde van den marsch zoekt hij zijn oude kranten op en legt zorgvuldig het gevondene tusschen het papier, waarna alles bij elkander in blikken en bussen wordt gedaan, gevuld met bederf-werende stoffen, waarop alles goed wordt gesloten en de administratie wordt bijgehouden!

Blikken worden genummerd, planten worden gesorteerd, specifieke houtsoorten worden als het ware in trossen bijeen gespijkerd, staten worden ingevuld, waarop de inhoud van elk blik afzonderlijk wordt vermeld, gewichten worden gecontroleerd, kortom te veel om op te noemen.

En wanneer ook dat alles tezamen is geschied en men niet meer beducht behoefte te zijn dat klimaatsinvloeden en tijdsverloop schade kunnen berokkeenen aan het gevondene, dan pas kan de botanicus ook zijn tent opzoeken en zijn rijstmaaltijd nuttigen.....

De expeditie onderweg. Negentig koelies dragen kostbare schatten.

Naar de andere bergtoppen.

Na den Goenoeng Loeser beklommen de leden der expeditie, (behalve natuurlijk de heer Clements, die naar de Westkust was gegaan), den Kemiri, die 3314 meter hoog is, hetgeen iets minder is dan de Loeser, die rond 3500 meter telt en iets meer dan de Goh Lemboeh, die 3044 meter is, en die Dr. Van Steenis later alleen heeft beklommen.

Na elke beklimming keerde men eerst terug naar Blang Kedjeren, doch daar de fauna boven 2000 meter veel aan betekenis verliest, splitsten zich de wegen van de heeren Van Steenis en Hoogerwerf, zoodat de expeditie al-lengs in groepen van eenlingen uiteen viel, die ieder hun eigen werk deden.

Een gezamenlijke indruk.

„Wat is nu Uw indruk in het algemeen?” hebben wij Dr. Van Steenis gevraagd speciaal ten opzichten van zijn bevindingen in de bergen.

Deze vatte Dr. van Steenis samen met de bewoordingen: „veel geschonden door branden, waardoor veel heideachtige vegetatie, veel vlakten en de algemeene alpine-vegetatie zoals boschbessen, violen, zilverschoon, lobelia, kruiskruid, enz. enz.”

Doch w a t de expeditie eigenlijk opleverde..... dat zal pas na geruimen tijd bekend kunnen worden. Want de ontzaglijke hoeveelheid materiaal eischt maanden en maanden eer zij eenigszins is uitgewerkt. Er zullen vergelijkingen moeten worden gemaakt met ervaringen op andere plaatsen opgedaan, uiteraard speciaal in den Himalaya, er zullen proeven moeten worden genomen, men zal van gedachten willen wisselen met andere geleer-

den over hun ervaringen en wetenschap, zoodat op het oogenblik nog bij lange na niet te zeggen valt, wat ten slotte de waarde zal blijken te zijn van deze expeditie, die.....

bijna 1400 kilogram materiaal heeft verzameld!

Doch wel is het zeker dat in deze niet vulkanische bergen, bergen die in den loop der eeuwen en eeuwen moeten zijn ontstaan door plooiingen der aarde, vondsten zijn gedaan, die niet alleen in geheel Indië nog niet zijn gedaan, doch wellicht zelfs op andere plaatsen nog niet werden gedaan.

Over eenigen tijd zal natuurlijk het reisrapport verschijnen, waarin Dr. Van Steenis op uitgebreide wijze zijn bevindingen zal kunnen neerleggen, doch ook dan mag men nog niet verwachten dat men de balans zal kunnen op-maken.

Doch zooals wij reeds zeiden: het staat vast dat er heel wat belangrijke ontdekkingen zijn gedaan, die groote waarde voor de wetenschap hebben.

Andere ontdekkingen.

Behalve de wetenschappelijke prestatie der expeditie en haar sportieve, heeft zij zich nog op andere wijze verdienstelijk gemaakt, door..... namelijk eenige aardrijkskundige ontdekkingen te doen.

De Trouwvallen.

Op een der foto's kan men op den middengrond, iets ter rechterzijde een kloof zien. Hier „ruischt een blanke waterval” van honderd meter hoogte, die zijn donderend geweld tot ver in den omtrek laat hooren. Het zou vier dagen hebben gekost, indien men de moeite had willen nemen erheen te trekken, hetgeen niet in de plannen lag en dus achterwege gelaten werd. Men heeft den waterval genoemd „De trouwvallen”, ter eere van het Prinselijk Huwelijk.....

Dezen waterval werd op den derden dag van de beklimming van den Goenoeng Loeser ontdekt.

Andere belangwekkende ontdekkingen werden gedaan terwijl Dr. Van Steenis van de Oostelijke helling der Alas-vallei doorstak naar Goenoeng Setam. Dit is, in tegenstelling tot de drie beklommen bergen, wel vulkanisch gebied, het zgn. Kapi-terrein, bestaande uit oude kratervelden, echter zonder fumarolen, heete dampbronnen. Er heerschte overal die onaangename lucht van zwavelwaterstof, welke gassen alom uit den bodem op-borrel-den.

De temperatuur van het water dat er was, was gewoon.

Naar het nimmer gevonden bergmeer.

Er is ten slotte nog iets wat zeker waard is vermeld te worden.

Dr. Van Steenis was niet voornemens den terugtocht langs het gewone pad te aanvaarden, het pad dat naar den weg leidt, van waar men per auto weer kan terugkeeren naar Kota Tjane.

Daarom koos hij zijn weg, min of meer evenwijdig aan dit pad, met de bedoeling een berg-meer te vinden, dat al meermalen was gezocht, doch nimmer was gevonden, omdat het zoeken is naar een naald in een hooiberg.

De leider van de Loeser-expeditie had echter een man laten opzoeken, die zeide het meer eens gezien te hebben, toen hij op jacht was. Deze man moest als gids voorop gaan en zoo zou men het bergmeer vinden.

Voor verdwalen behoefde men nimmer te vrezen, want als het zou mis gaan, zou men in Zuid Westelijke richting loopen, steeds weer op het bekende pad van Blang Kedjeren moeten stooten.

De gids kende den weg echter en vergiste zich niet en zoo kwam het dat Dr. Van Steenis de eerste Europeaan is, voor zoover althans bekend is, die het bergmeer heeft gezien, dat temidden der bergen ligt, een kratermeer is dat omgeven wordt door een hoogen kraterwal met drie toppen.

„Laut tiga sagi” heeft Dr. Van Steenis het genoemd.

Het einde.

En daarmee zijn wij voorloopig aan het einde gekomen van de ervaringen der Loeser-expeditie.

Dr. Van Steenis is weer terug in de warmte na zijn verblijf van twee maanden in de bergen, waar de ochtendtemperatuur om vijf uur soms vijf graden slechts boven nul was, waar men een enkelen keer rijp heeft gezien en een keer zelfs hagel heeft gehad. Zooals wij reeds schreven heeft de expeditie steeds gunstig weer gehad, tot voor enkele weken geleden, zooals ook werd voorspeld. De stormbuien kwamen juist los, toen men zich opmaakte naar Laut tiga sagi, zoodat men over veelzijdige ervaringen beschikt, ook wat het weer betreft....!

Voorloopig zijn wij aan het einde gekomen. Woensdag vertrekt Dr. Van Steenis met de Planicus weer naar Java, vergezeld van 1400 kilogram planten, hout, steenen en een groote hoeveelheid kennis en nieuwe wetenschap, die niet in gewicht is uit te drukken, eer de tijd haar tot groeiing heeft laten komen.

Ongetwijfeld zullen wij nog meermalen een en ander hooren van de zoo juist beëindigde expeditie en dan pas zal men de slotbalans kunnen opmaken.

Een groot batig saldo lijkt ons buiten eenigen twijfel!

Regeringscommissaris Spits.

AFSCHEIDSRECEPTIE IN PADANG.

Donderdagavond hielden, naar onze Padangsche correspondent meldt, Regeringscommissaris Spits en zijne echtgenote in Sociëteit „De Eendracht” een afscheidsreceptie, die zeer druk bezocht en geanimeerd was.

De receptie werd opgeluisterd door de Batalionsmuziek.

Er waren diverse bloemstukken.

Gisteren, was er nog een afscheidsavond voor Inlandsche hoofden en ambtenaren.

Heden vertrok de familie Spits met de „Van Linschoten” naar Batavia.